Lietas arhīva Nr. K71-0461-24/11
ECLI:LV:VRT:2024:0823.19410198423.1.S

Vidzemes rajona tiesa

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Madonā 2024.gada 23.augustā

Tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Ilze Lazdiņa,
piedaloties prokurorei Nadeždai Bikovai
un aizstāvim Armandam Baguckim,
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /pers. B/ , personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas .

Aprakstošā daļa

/pers. B/, atrodoties alkohola ietekmē, vadīja transportlīdzekli bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā ir atņemtas) un izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Ar Vidzemes prokuratūras 2021.gada 24.augusta prokurora priekšrakstu par sodu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar piespiedu darbu 180 stundām , atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem. Prokurora priekšraksts par sodu stājies spēkā 2021.gada 6.septembrī.

/pers. B/ 2023.gada 2.oktobrī ap plkst.9.24, atrodoties alkohola ietekmē (alkohola koncentrācija izelpā 2,77 promiles), bez tiesībām vadīt transportlīdzekli, jo transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas ar iepriekš minēto prokurora priekšrakstu par sodu , tiesību ierobežošanas soda izciešanas laikā vadīja automašīnu */TL marka/*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, /nosaukums/

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā, 312. panta otrajā daļā.

Motīvu daļa

/pers. B/ savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā atzina. Paskaidroja, ka piekrīt pirmstiesas procesā konstatētajiem noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļiem un kvalifikācijai. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu tiesas izmeklēšanā netika izdarīta pierādījumu pārbaude, jo šādu lūgumu pieteica apsūdzētais, aizstāvis un prokurore. Lietas materiālu pārbaudes rezultātā tiesa ir pārliecinājusies, ka tie apstiprina /pers. B/ vainu. Tā kā lietā netika veikta pierādījumu pārbaude, to uzskaitījums un analīze nav nepieciešama. Pārbaudīti tikai tie pierādījumi, kas raksturo apsūdzēto .

Apsūdzētais izdarījis Krimināllikuma *262. panta pirmajā daļā paredzētu* noziedzīgu nodarījumu. Tā *sastāvs ir formāls un pabeigts ar brīdi, kad sākusies transportlīdzekļa , kuru vada alkohola vai citu apreibinošu vielu iespaidā esoša persona bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām , kustība* . Vainīgā darbības ir pareizi kvalificētas arī pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas kā izvairīšanās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas, ar kuru viņam bija atņemtas tiesības uz zināmu nodarbošanos – vadīt visa veida transportlīdzekļus. Līdz ar to /pers. B/ ir sodāms par abiem izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

Lemjot par kriminālsoda piemērošanu, atbilstoši Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu kriminālsoda mērķa sasniegšanu, un tieši, taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīva novēršanu, sabiedriskās drošības aizsardzību, citu personu atturēšanu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas un notiesātās personas resocializāciju. Saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu , nosakot soda veidu , tiek ņemts vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, vainīgā persona , savukārt, nosakot soda mēru, tiek ņemti vērā atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.

Lai arī, izlemjot jautājumu par soda noteikšanu, primārais ir izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums , svarīgs faktors soda individualizācijas procesā ir vainīgā personības izvērtēšana .

/pers. B/ *iepriekš ir sodīts vairākas reizes. Pēdējo reizi* - ar Austrumlatgales prokuratūras prokurores 2023.gada 8.februāra priekšrakstu par sodu, kad atzīts par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar sabiedrisko darbu 180 stundām. Ar Latgales rajona tiesas 2023.gada 16.augusta lēmumu sabiedriskais darbs aizstāts ar 29 īslaicīgās brīvības atņemšanas dienām , kas nav izciestas. Daļēji izciests papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, kas noteikts ar Vidzemes prokuratūras 2021.gada 24.augusta prokurora priekšrakstu par sodu. Šis prokurora priekšraksts par sodu stājies spēkā 2021.gada 6.septembrī.

Apsūdzētais paskaidroja, ka ir individuālā darba veicējs, veic mežistrādes pakalpojumus. Ienākumi esot ap 1000-1500 mēnesī. Apgādībā esot trīs nepilngadīgi bērni. Par iepriekš piemēroto sodu – sabiedriskais darbs- paskaidroja, ka bijusi vienošanās ar Valsts probācijas dienestu, ka viņš strādās četras stundas dienā. Bijusi jāsazāģē malka, tā jāsakrauj, kā arī jāizgriež krūmi. Darbus paveicis kopā ar savu brigādi, kam samaksājis par darbu. Domājis, ka sods ir izciests, bet probācijas dienests kā izciestas ieskaitījis tikai 50 stundas.

/pers. B/ izdarījis divus noziedzīgus nodarījumus, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu klasificējami kā mazāk smagi noziegumi. Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums apdraud sabiedrības drošību transportlīdzekļu kustības un ekspluatācijas jomā, bet Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums vērsts pret jurisdikciju.

Transportlīdzekli alkohola ietekmē apsūdzētais vadījis diennakts gaišajā laikā , kad transportlīdzekļu plūsma uz apsūdzībā norādītā autoceļa ir samērā intensīva. Tas zināmā mērā radīja ievērojamu sabiedrisko bīstamību un apdraudējumu satiksmes drošībai. Turklāt jāņem vērā, ka vainīgā vadītajā automašīnā kā pasažieri atradās vēl četras personas , kuru drošība nenoliedzami tika apdraudēta apsūdzētā rīcības dēļ .

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm (*sk. A.Judins. Krimināls od nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp*).

Krimināllikuma 46.panta ceturtā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas sodu par krimināl pārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Vērtējot vainīgā personību, atzīstams, ka /pers. B/ ir persona ar zemu tiesiskās apziņas līmeni. Nosakot soda veidu tiesa pievienojas tiesību zinātnē paustajai atziņai, ka „vairākus noziedzīgus nodarījumus izdarījusī persona ir negatīvāk vērtējama, jo viņas apziņā jau ir iesakņojies uzskats, ka sabiedrībā var dzīvot, savas personiskās egoistiskās tieksmes izvirzot augstāk par citu cilvēku tiesībām un interesēm" *(Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. Juridiskā mācību un izglītojošā literatūra. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000, 185. lpp).* Nenoliedzami, ka persona, kas regulāri izdara noziedzīgus nodarījumus, rada lielāku kaitējumu un ir negatīvāk vērtējama nekā persona, kas izdara noziedzīgu nodarījumu pirmo reizi. Apsūdzētais kopumā tiesāts vienpadsmit reizes, tai skaitā , arī par analogu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. *Tomēr tas nav bijis par iemeslu, lai atturētos no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.* Secināms, ka /pers. B/ izveidojusies stabila tendence izdarīt likumpārkāpumus, kas , savukārt, liecina, ka viņš necenšas stāties uz labošanās ceļa . Līdz ar to tiesa uzskata par pamatotu prokurores viedokli, ka vainīgajam par katru no izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem piemērojams sods, kas nav izciešams sabiedrībā, proti, īslaicīga brīvības atņemšana. Tiesas ieskatā, šāda soda piemērošana būs krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums. Turklāt tiesa ņem vērā apstākli, ka iepriekš /pers. B/ bijis piemērots sods – sabiedriskais darbs, ko izciest vainīgais izvairījies, tādēļ tas ticis aizstāts ar brīvības atņemšanu.

Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas sankcija kā obligātu paredz arī transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz pieciem gadiem.

Nosakot piemērojamā soda mēru, tiesa ņem vērā apsūdzētā atbildību ietekmējošos apstākļus.

Atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrajai daļai par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli tiesa atzīst to, ka savu vainu viņš vaļsirdīgi atzinis, izteicis nožēlu par izdarīto.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta 1.,12. punktu vainīgā atbildību pastiprina tas, ka Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka īslaicīgās brīvības atņemšanas soda termiņš par katru noziedzīgo nodarījumu nosakāms virs sankcijas vidējās robežas.

Apsūdzētais izdarījis divus mazāk smagus noziegumus , tādēļ sods nosakāms pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Krimināllikuma 50. panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajā kārtībā.

Ņemot vērā apstākli, ka /pers. B/ izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, tiesa uzskata, ka var piemērot labvēlīgāko sodu saskaitīšanas principu un piespriestos sodus daļēji saskaitīt .

/pers. B/ piemērojami arī Krimināllikuma 51.panta nosacījumi. Panta pirmā daļa paredz, ja notiesātais pēc sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma. Atbilstoši minētās likuma normas otrajai daļai galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

Nosakot galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem, jāņem vērā, ka ar jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanu netiek pārtraukta ar iepriekšējo spriedumu noteiktā papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – izciešana, ja vien persona nav apcietināta, vai nav pieņemts jauns tiesas spriedums, pievienojot neizciesto papildsodu. Atzīstot personu par vainīgu un sodot par jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, par izciesto tiesību ierobežošanu tiek atzīts laika posms no šī papildsoda izciešanas uzsākšanas dienas līdz personas apcietināšanas dienai, bet, ja šis drošības līdzeklis netika piemērots, līdz jaunā tiesas sprieduma taisīšanas dienai. Nosakot galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem un piemērojot Krimināllikuma 51.pantu, jaunajā spriedumā noteiktajam sodam jāpievieno agrāk piespriestā papildsoda – tiesību ierobežošana – daļa, kas nav izciesta jaunā sprieduma taisīšanas dienā.

Ņemot vērā, ka pirmstiesas procesā /pers. B/ izvairījies ierasties pie procesa virzītājas, ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 6.novembra lēmumu viņam piemērots drošības līdzeklis - apcietinājums un izsludināta meklēšana. /pers. B/ apcietināts 2024.gada 22.jūlijā.

Atbilstoši Krimināllikuma 52.panta ceturtajai daļai aizturēšanā un apcietinājumā pavadītais laiks ieskaitāms soda termiņā.

/pers. B/ bijis aizturēts no 2023.gada 2.oktobra plkst. 9.56 līdz 2023.gada 3.oktobra plkst. 15.55 , apcietinājumā atrodas no 2024.gada 22.jūlija.

Apsūdzētais nav izcietis sodu, kas noteikts ar Austrumlatgales prokuratūras prokurores 2023.gada 8.februāra priekšrakstu par sodu un saistīto Latgales rajona tiesas 2023.gada 16.augusta lēmumu par soda aizstāšanu , proti , nav izcietis 29 īslaicīgās brīvības atņemšanas dienas. Papildsodu - transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana pēc Vidzemes prokuratūras 2021.gada 24.augusta prokurora priekšraksta par sodu izcietis daļēji. Papildsodu izcieta no 2021.gada 6.septembra, kad stājās spēkā minētais prokurora priekšraksts par sodu , līdz brīdim, kad tika apcietināts. Neizciestais papildsods – divi gadi viens mēnesis un 14 dienas .

Tiesa atzīst, ka neizciestais pamatsods un papildsods ir daļēji pievienojami šajā kriminālprocesā noteiktajam sodam.

*Krimināllikuma 70.^{10} pants noteic, ka m*antas īpašā konfiskācija ir noziedzīgi iegūtas mantas vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta, vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītas mantas piespiedu bezatlīdzības atsavināšana valsts īpašumā. Mantas īpašā konfiskācija nav krimināls od s.

Krimināllikuma 70.^{13} piektā daļa paredz, ka konfiskācijai pakļauj noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli, ar kuru tā izdarījusi šā likuma 262. vai 262.^{1} pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

/pers. B/ izdarījis noziedzīgu nodarījumu pret satiksmes drošību alkohola ietekmē, taču tā kā transportlīdzeklis /TL marka/, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ *pieder citai personai , tad atbilstoši Krimināllikuma* 70.^{14} panta 1.^{1} daļai no vainīgā ir piedzenama pilna vai daļēja šā transportlīdzekļa vērtība.

Prokurore, izvērtējot minētā transportlīdzekļa tehniskos parametrus, vizuālo stāvokli , paudusi viedokli, ka uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi, automašīnas vērtība tiek noteikta 250 *euro* apmērā . Tiesa, ņemot vērā lietā pieejamās ziņas par apsūdzētā ienākumiem, kā arī apstākli, ka /pers. B/ apgādībā ir trīs bērni, atzīst, ka piedzenama daļēja transportlīdzekļa vērtība.

/pers. B/ valsts nodrošināto juridisko palīdzību pirmstiesas kriminālprocesā īstenojis zvērināts advokāts Guntars Priedītis, tiesā – zvērināts advokāts Armands Baguckis Aizstāvjiem saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.pantu un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr.

1493 ”Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību” un iesniegtiem aprēķiniem izmaksājama atlīdzība – kopumā 130,00 *euro* , un tieši, Guntaram Priedītim - 30,00 *euro*, Armandam Baguckim – 100,00 *euro*. Minētie procesuālie izdevumi piedzenami no apsūdzētā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktam un 368.panta pirmajai daļai. No procesuālo izdevumu piedziņas var atbrīvot, ja persona ir maznodrošināta vai trūcīga, vai arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā. Šādus apstākļus uz sprieduma pieejamības dienu tiesa nekonstatē.

Procesuālie izdevumi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 529.panta 2.punktu ir piedzenami tikai tajā gadījumā, ja tie netiks labprātīgi atlīdzināti 30 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Lietā nav lietisko pierādījumu, dokumentu, ar noziedzīgu nodarījumu saistītas mantas, kā arī citu izņemtu priekšmetu un vērtību, par kuriem būtu jālemj atbilstoši Kriminālprocesa likuma 240. panta prasībām.

Ņemot vērā , ka ar šo spriedumu apsūdzētajam tiek piemērots brīvības atņemšanas sods, ar tiesas 2023.gada 6.novembra lēmumu piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums , atstājams negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanas dienai, jo nav mainījies tā piemērošanas pamats.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 530.panta trešo daļu šajā lietā pilna sprieduma pieejamības datums noteikts 2024.gada 17.septembris.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 527.-530.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem un 20 (divdesmit) dienām , atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem;

atzīt par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem.

Piemērot Krimināllikuma 50.panta pirmās, otrās daļas nosacījumus un daļēji saskaitīt piespriestos sodus un sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikt brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu , pirmās prim daļas 2.punktu daļēji pievienot neizciesto pamatsodu pēc Austrumlatgales prokuratūras prokurores 2023.gada 8.februāra priekšraksta par sodu un saistītā Latgales rajona tiesas 2023.gada 16.augusta lēmuma par soda aizstāšanu , kā arī papildsodu pēc Vidzemes prokuratūras 2021.gada 24.augusta prokurora priekšrakstu par sodu un galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem noteikt brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) mēnešiem un 5 (piecām) dienām, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 6 (sešiem) gadiem un 6 mēnešiem .

Brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2023.gada 2.oktobra plkst. 9.56 līdz 2023.gada 3.oktobra plkst. 15.55 , tas ir, 2 (divas) dienas un apcietinājumā pavadīto laiku no 2024.gada 22.jūlija līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim /pers. B/ atstāt negrozītu piemēroto drošības līdzekli – apcietinājums.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{14} panta 1.^{1} daļu piedzīt no /pers. B/ par labu valstij transportlīdzekļa /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, daļēju vērtību - 200 EUR (divi simti *euro).*

Samaksa veicama Tiesu administrācijas kontā, reģistrācijas numurs 90001672316, konts Nr.LV02TREL819045815400B, BIC kods TRELLV22, EKK F22010010, maksājuma mērķis: par konfiscējamās mantas aizstāšanu kriminālprocesā *Nr. 19410198423.*

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij procesuālos izdevumus - 130 EUR viens simts trīsdesmit *euro*) par aizstāvju veikto darbu kriminālprocesā .

Procesuālie izdevumi maksājami norādot šādus rekvizītus: Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138 BIC kods TRELLV22, konts LV05TREL819045814800B.Maksājuma mērķis: aizstāvju darba apmaksa – 130 EUR ,krimināllietā Nr. *19410198423.*

Prokurore, apsūdzētais un aizstāvis 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas, var rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu.

Saīsinātais spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš lūguma iesniegšanai par pilna sprieduma sastādīšanu un lūgums nav iesniegts.

Ja tiek sastādīts pilns spriedums, to var pārsūdzēt daļā par piespriesto sodu un procesuāliem pārkāpumiem 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas apelācijas kārtībā Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijā, iesniedzot sūdzību vai protestu Vidzemes rajona tiesā.

Tiesnese I.Lazdiņa